

Carsten Gades translokationstale

Taler

Carsten Gade
Rektor for den private selvejende
institution Marie Kruses skole

Dato

27. juni 2025

Sted

Farum Arena

1 Kære Studenter

Jeg har glædet mig til at holde tale for jer og til at sige et sidste farvel.

5 Jeg har en ambition om at sende jer afsted med lidt åndelige vitaminer, som I kan tage med jer ud i livet.

Men jeg ved også, at der er kamp om jeres opmærksomhed.

10 Lige nu har I hovederne fulde af alt det, der skal ske i de kommende dage og uger.

Og inden så længe er I fulde af øl og bobler, som hurtigt absorberer mine ord.

15 Hvis jeg fælder en lille tåre undervejs, er det fordi jeg godt kan blive rørt over at høre mig selv tale ... *selvrørelsen*, som rammer midaldrende rektorer.

Når vi skal gøre status over hvad, der kendetegner jeres gymnasietid, må det være: store og hurtige forandringer.

20

Både med jer og i verden omkring jer.

I har gennemgået en stor personlig og faglig udvikling.

25 I er rent faktisk blevet mere modne og en hel del klogere – til nogens store overraskelse ...

Hvis I en dag møder en desillusioneret gymnasielærer eller rektor, der med selvhøjtidelig patos taler om, hvor kloge og flittige gymnasieleverne var i gamle

dage i forhold til jer ... så tro dem ikke.

Mængden og dumhed og klogskab, slendrian og arbejdsomhed er konstant.

35 I har været præcis som gymnasieelever altid har været, og altid vil være.

I har været fulde af liv – og ind imellem fulde og øl og snus.

I haft gåpåmod og indimellem været opgivende.

40

I har sprudlet af ungdommelig optimisme og været ramt af bekymringer.

Der har været sjov og alvor.

45 Men på ét punkt har I hævet jer over tidligere årgange:

Jeres revyvideoer satte helt nye standarder med et lødigt og stuerent indhold ... grænsende til det polerede og politisk korrekte – vil nogen måske indvende.

50 Hvad er der så ellers sket i verden omkring jer?

I er *generation AI – forsøgskaniner*.

I begyndelsen af jeres gymnasietid dukkede AI pludselig op og blev tilgængelige
55 for alle og enhver.

I omfavnende teknologien med entusiasme og kærlighed, og en bølge af snyd og fusk skyllede ind over os.

60 I var gode til at eksperimentere med teknologien, og det faglige niveau i skriftlige opgaver fór til himmels med en mistænkelig høj hastighed.

Vi gjorde hvad vi kunne for at tøjle udviklingen – men I snød os formentlig alligevel.

65

Det var også i jeres gymnasietid, at studieturene blev tørlagt efter årtier, hvor vores berømte og berygtede danske drukkultur havde forarget og forundret vores sydeuropæiske været. (jeg tror ikke vi har været værre end andre gymnasier)

70

I drak formentlig i dølgsmål alligevel, men hvad ingen ved, har ingen ondt af.

Foruden den nye ædruelighed og AI har vi oplevet mange forandringer på den storpoltiske scene. Nu skal vi pludselig opruste både militært og åndeligt.

75

Det er som om alle balancer forskydes, og som om mange værdier skal genforhandles.

80

Oven i det oplever vi en stigende polarisering både i det nære og på den store scene.

Jeg ved, at mange af jer har oplevet polariseringen i jeres egne liv og måske også i jeres egen klasse?

85

Fx mellem kønnene – mellem de *blå drenge* på den ene side og de *røde piger* på den anden side.

Mellem vegetarer og kødspisere eller mellem de *populære* i klassen og *outsiderne*, der aldrig rigtig følte sig inkluderet.

90

Jeg har talt med mange af jer undervejs, og det har flere gange slået mig, hvilken nådesløs virkelighed I lever i.

Det er som om det ikke længere er ok at begå fejl eller at være i tvivl.

95

Alt hvad I foretager jer på jeres mobil – alle billeder og alle skridt I tager, bliver registreret og gemt og risikerer at blive eksponeret for alt og alle.

Der er så meget I skal gemme af vejen for at sikre jer en *plads i solen*.

100

Jeg syntes, at de sociale medier udsætter jer for et nådesløst tyranni, fordi de belønner det overfladiske og unuancerede og den rå og ubarmhjertig tone – vi belønnes for at *sole os i mørket*.

105

I er både tæt på jeres venner og uendeligt langt fra dem.

I kan kigge ind i deres varme fællesskaber, mens I selv står uden for.

110 På et splitsekund kan I være inde i varmen og ude i kulden.

I skal være autentiske samtidig med, at I er tvunget til at redigere og censurere jer selv for at undgå digital udskamning og social isolation.

115 Skal vi så bare lukke ned for det hele og gå i *digitalt kloster*?

Det syntes jeg ikke vi skal!

120 Til gengæld vil jeg sige, at vi alle har et personligt ansvar for at sætte en ny dagsorden og for at insistere på en anden vej.

Præsten og borgerrettighedsforkæmperen Martin Luther King skrev i 1964 i en julehilsen til danske avislæsere:

125

Mørke kan ikke forjage mørket, det kan kun lyset (...). Der er nogle, der må være vise nok, så de bryder hadets og ondskabens onde cirkel langs deres livsvej. Der er nogle, der må møde had med kærlighed, magt med ånd.

130 Kære studenter

Når studenterfesterne ebber ud og ædrueligheden indfinder sig så husk, at I kan bidrage til at forjage had med kærlighed, mørke med lys og magt med ånd.

135 Men hvad er mørket?

Det kan være så meget. Det kan være mørket i sindet, mørket i en krutræt verden og mørket i ensomheden.

140 Men hvad er lyset:

Lyset kan være oplysningens lys eller den viden, som I fik med fra gymnasiet. Men lyset kan, som i Kings tilfælde, også være åndens og troens lys omsat til kamp for retfærdighed udtrykt i mildhed, godhed, omsorg, overbærenhed og
145 tilgivelse.

Men hvad er magt.

150 Det kan være så meget, men her tænker jeg bl.a. på de sociale medieres magt.

Derfor kære studenter:

155 Gå imod strømmen! Mød mørket med lys! Hårdhed med mildhed. Polarisering med samling. Ensomhed med venskab.

Det er *Kruseånden* i levende live.

160 I kan ikke redde hele verden, men I kan gøre en forskel der hvor I er – i jeres familier, på jeres arbejde, i fritiden og på jeres studiesteder.

I bliver studenter i en tid med krislarm og stor usikkerhed.

165 I dag bekymrer I jer ikke for alt det, og det skal I heller ikke.

Heldigvis har historien har lært os, *at uanset hvor kaotisk verden kan se ud – så det stadig os mennesker, der kan skabe og ændre den* (KD).

170 Vi har serveretten, og I har en rolle at spille.

Vores Statsminister varslar militær og åndelig oprustning. Den militære oprustning handler om krudt og kugler og flere soldater af begge køn. Krig mellem nationer kan ikke kun vindes med godhed og tilgivelse.

175 Men de indre krige – alles kamp mod alle om en plads i solen kan rent faktisk vindes med ånd og en nådefuld tilgang til sig selv og andre mennesker.

Tillykke med huen!

180

Kilde

Manuskript modtaget fra taler og udgivet af Danske Taler med tilladelse fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

185

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/carsten-gades-translokationstale-2025>

190

195

200

205

210

215

220